

Ar Seizh Bigoudenn

LES 7 BIGOUDÈNES

AR PEZH A ZO E-BARZH

- 35 kartenn "Aozennoù", glas o zu-gin, a servij evit fardañ Krampouezh ha Galetez.
- 7 kartenn "Bigoudenn", mouk o zu-gin, a ro da c'houzout petra eo meuz dibar pep bigoudenn.
- 7 kartenn "Benveg", gris o zu-gin, a servij, e-touez traoù all, evit tapout an aozennoù.
- 5 kartenn "Galetez/Krampouezh" a ro da c'houzout hag-eñ en do ar c'hoarier da geginañ ur galetezenn pe ur grampouezhenn, diouzh tu ar gartenn.
- 1 gartenn "Roll-Meuziou", boutin d'an holl c'hoarierien.

Kuzul Katell : *Len ar reolennoù ur wezh penn da benn a-raok kregiñ gant ar bartiadenn gentañ.*

PAL AR C'HOARI

Pep c'hoarier a zo ur Vigoudenn hag a rank, e-kerzh ar bartiadenn, dont a-benn da fardañ ar gwellañ krampouezh gwinizh-du (anvet galetez er-maez eus Bro Gerne ha krampouezh gwinizh (anvet krampouezh).

Dastumet e vez **7 poent** evit pep galetezenn ; m'eo bet fardet evel m'eo skrivet war ar roll-meuziou e tegas **5 poent ouzhpenn** ; m'eo unan eus meuziou dibar ar Vigoudenn e tegas c'hoazh **5 poent ouzhpenn**.

Dastumet e vez **3 foent** evit pep krampouezhenn ; m'eo bet fardet evel m'eo skrivet war ar roll-meuziou e tegas **3 foent ouzhpenn** ; m'eo unan eus meuziou dibar ar Vigoudenn e tegas c'hoazh **3 foent ouzhpenn**.

E dibenn ar bartiadenn e ya ar maout gant an hini en deus dastumet ar muiañ a boentoù.

AOZAÑ AR C'HOARI

• Reiñ ar Bigoudenned

Roet e vez ur gartenn "Bigoudenn" da bep c'hoarier. Plaset e vez dirazañ war he zu mat. War ar gartenn eo skrivet petra eo he meuz dibar sall ha petra eo he meuz dibar sukret (gwelet ar roll-meuziou evit munodoù war ar c'houlblañ aozennoù)

• Ingalañ ar c'hartoù Galetez/Krampouezh

Roet e vez ur gartenn Galetez/Krampouezh da bep c'hoarier. Lakaet e vez dirak pep hini, an tu mat war "Galetez".

• Fardañ an aozennoù

Mesket-mat e vez ar c'hartoù aozennoù (glas o zu gin), ha neuze e vez lakaet ar bern kartoù e-kreiz an daol. Da c'houde e vez eilpenet un niver a gartoù, war o zu mat neuze, par d'an niver a c'hoarierien.

• Dibab ar c'hoarier kentañ

Evel ma teu e vo dibabet piv a c'hoario da gentañ.

• Ingalañ ar binviji

Roet e vez ar seizh benveg-kegin unan hag unan da bep c'hoarier hag a gemer unan e pep dorn.

NB : An abaden-pad e rank pep c'hoarier kaout ur gartenn benveg e pep dorn (ma vez daou gantañ) ; bep tro ma fell dezhañ kemer ur benveg pe un aozenn eo ret dezhañ lezel ar benveg a oa en e gerz da gouezhañ e-kreiz an daol.

Notenn : Pa vez 3 c'hoarier ne vez ket ingalet ar seizhvet ha diwezhañ benveg, met lakaet e vez e-kreiz an daol. Pa vez 4 pe 5 c'hoarier e vez ingalet an holl, met c'hoarierien 'zo ne resevont nemet ur benveg.

Bremañ e c'hellit kregiñ gant ar bartiadenn. Ar c'hoarier a zo bet dibabet a c'hoari an dro gentañ. Neuze e c'hoari pep c'hoarier d'e dro, diouzh tu bizied an orolaj.

TRO C'HOARI

Pa vez dezhañ da c'hoari e ra ur c'hoarier diouzh urzh ar prantadoù amañ da heul :

1. Prantad pigosat

Eilpenañ (lakaat war o zu mat) a ra div aozenn, e-kreiz an daol.

2. Prantad oberioù

Gallout a ra seveniñ unan eus an oberioù gant pep a zorn :

- **Kemer un aozenn e-kreiz an daol**. Ma rank implijout ur benveg-

kegin evit hen ober e laosk anezhañ war e du mat e-kreiz an daol. Ma ne vez ket ezhomm da gaout ur benveg evit tapout an aozenn, hag ez eus unan e pep dorn ar c'hoarier e rank leuskel unan anezho.

- **Kemer un aozenn digant ur c'hoarier all a-drugarez d'ar c'hevrid** (neuze e laosk anezhañ e-kreiz an daol).

- **Kemer ur benveg** e-kreiz an daol (ma oa unan gantañ dija e rank leuskel anezhañ e-kreiz an daol).

- **Klask cheñch tu d'e gartenn Galetez/Krampouezh** (gallout a ra mirout ar binviji-kegin a oa gantañ tra ma m'emañ o klask seveniñ an ober-se).

NB : Ar c'hoarierien n'hallont ket tremen ur benveg eus un dorn d'un dorn all etre o oberioù.

3. Prantad sevel

M'emañ gantañ an holl aozennoù ret e c'hell keginañ ur grampouezhenn pe ur c'haletzen. Lakaet e vez neuze an aozennoù ret war o zu-gin dindan ar gartenn Galetez/Krampouezh, hag an aozennoù-mañ a zo er-maez ar c'hoari adal bremañ. Pa vez kadarnaet e c'haletzenn pe e grampouezhenn e vez troet e gartenn Galetez/Krampouezh gant ar c'hoarier ; an tu nevez a c'heller gwelet a ro dezhañ e bal nevez : keginañ ur galetezenn pe ur grampouezhenn.

AN AOZENNOÙ

Pep c'hoarier a c'hell kaout dirazañ betek pemp aozenn, sall ha sukret, hag a vez lakaet, war o zu mat, e-barzh un takad anvet "gorre-labour". Bez ez eus daou seurt aozennoù : an aozennoù sall (war ur foñs gell), hag an aozennoù sukret (war ur foñs glas-sklaer). Adkavet e vez ar memes elfennoù war an holl anezho :

- E krec'h, anv an aozenn.
- E krec'h hag a-gleiz, talvoudegezh (niver a boentoù) an aozenn.
- War an tu kleiz, ar benveg a zo ret kaout evit pakañ anezhi (ma n'eus ket n'eus ezhomm benveg ebet).
- Dindan ar skeudenn, koulblañ aozennoù ar meuz emañ enni.

FARDAÑ UR GALETEZENN/KRAMPOUEZHENN

Bez e rank ur *galetezenn* vat kaout **teir aozenn**, ha talvezout **7 poent** na **mui na maez**. Bez e rank ur **grampouezhenn** vat kaout **div aozenn**, ha talvezout **3 foent**, na **mui na maez**. **Tu a zo da fardañ ur galetezenn gant n'eus forzh peseurt aozenn sall, ha tu a zo da fardañ ur grampouezhenn gant n'eus forzh peseurt aozenn sukret, keit ha ma vez doujet ouzh ar reolennoù amañ a-us** : posupl eo cheñch ar c'houlblañ aozennoù roet er roll-meuziou. Padal, ma vez fardet ur galetezenn hervez m'eo meneget er roll-meuziou e talvez muioc'h a boentoù e dibenn ar bartiadenn (*gwelet "Pal ar c'hoari"*).

AR BINVIJ

- Gant ar gontell, ar fourchettez, al loa hag ar spanell e c'heller, d'e dro, tapout un aozenn.

- Ar c'hevrid : a-drugarez dezho e c'hell ur c'hoarier laerezh un aozenn bet lakaet war an daol gant ur c'hoarier all, atav pa vez dezhañ da c'hoari.

- Ar goulc'her : servijout a ra evit rekuperiñ ul laeroñsi gant ar c'hevrid. Pa vez implijet e vez lakaet e-kreiz an daol. Pa vezit taget gant ur c'hoarier, a zo gantañ ar c'hevrid, hag emañ ganeoc'h ar goulc'her eo ret deoc'h hen implijout.

- An Treizher : servijout a ra evit rekuperiñ un aozenn c'hoarier e-pad un TEUT ! (gwelet pelloc'h), ha pa ne vefe ket bet kemeret perzh gant ar c'hoarier a zo an treizher gantañ.

VALENN AR BINVIJ

Pa vez implijet ur benveg e vez lakaet e-kreiz an daol gant ar c'hoarier. D'ar c'houlz-se e c'hell ur c'hoarier all kaout c'hoant da gaout anezhañ. Met dre ma ne c'heller kaout nemet ur benveg e pep dorn e ranko, da gentañ, skarzhañ ur benveg a oa gantañ dija... ha c'hoarierien all o do marteze c'hoant da gaout anezhañ d'o zro, ha kement 'zo. Ar c'hoarierien enta a laosko hag a gemero binviji lerc'h-o-ouzh-lerc'h, ar pezh a c'hell sevel safar ha stlabez.

NB : Bez e c'hell ur c'hoarier kemer ha/pe leuskel ur benveg kement gwezh ha ma fell dezhañ, ha pa fell dezhañ, nemet d'e dro peogwir n'en deus nemet daou ober da seveniñ, unan gant pep dorn. Ma implij, pa vez dezhañ da c'hoari, ur benveg evit tapout un aozenn bennak hag e fell dezhañ adtapout e venveg e ranko implijout e zorn all (ha neuze leuskel ar benveg a oa gantañ en e zorn). *Gwelout amañ da heul un droiad c'hoari skouer?*

TEUT !

Ma fell d'ur c'hoarier lakaat e graban war ur benveg drouk'hoantaet gant ur c'hoarier all e c'hell huchal TEUT ¹³ (hag a dalv « harz ! » e brezhoneg). Graet e vez un ehan e-pad troiad c'hoari an hini a zo o c'hoari, ha neuze e krog ur prantad marc'hata diouzh ar c'hresk evit gwelet gant piv ez aio ar benveg. Pep c'hoarier hag a gemer perzh en TEUT a gemer e holl aozennoù en e zorn, a choaz unan, hag a lak anezhi war an daol, war he zu gin. Troet e vez an holl gartoù war o zu mat : an hini a zo gantañ ar gartenn gant ar muiañ a boentoù a ya ar maout gantañ. Pa vez rampo ne ya ar benveg gant den ebet, met unan eus ar c'hoarierien a c'hell divizout kenderc'hel gant ar prantad marc'hata diouzh ar c'hresk ha lakaat un eil kartenn war he zu gin. Ma vez tud evit marc'hata e vez graet evel m'eo bet graet evit an dro gentañ. Ma ne fell ket d'ar c'hoarierien all kenderc'hel e vez laosket e eil kartenn e-kreiz an daol gant ar c'hoarier, ha tapout a ra ar benveg.

Reolennoù nemet evit an TEUT :

- An aozennoù c'hoarier e-pad un **TEUT** ! a vez lakaet e-kreiz an daol, nemet e vefe an treizher gant ur c'hoarier.
- Posupl eo huchal **TEUT** ! daoust m'eo bet dija kemeret ar benveg drouk'hoantaet gant ur c'hoarier (met ket re bell war-lerc'h : goude 10 eilenn eo re ziwzhat).
- Ret eo kaout un aozenn d'an nebeutañ war e c'horre-labour evit gellout huchal **TEUT** !
- Pa vez huchet **TEUT** ! gant ur c'hoarier a fell dezhañ tapout ur benveg met n'eus aozenn ebet gant an hini kentañ en deus paket anezhañ e rank ar c'hoarierien en deus huchet TEUT leuskel un aozenn e-kreiz an daol.

Un droiad c'hoari skouer

Rozenn, Soazig, Tifenn ha Katell a ra ur bartiadenn. Da Rozenn eo da c'hoari, ganti emañ, evit ar poent, ar fourchettez en he dorn dehoù hag al loa en he dorn kleiz. Kregiñ a ra o kemer div gartenn aozenn hag o lakaat e-kreiz an daol. Neuze e rank c'hoari he daou ober : gant an hini kentañ e tap Rozenn ur silzigenn en ur skarzhañ ar fourchettez. Trumm e vez tapet ar fourchettez gant Soazig hag a laosk ar c'hevrid⁴ a oa en he dorn. Tapet e vez anezhañ gant Tifenn hag a laosk an treizher. Katell a fell dezhi kemer an treizher met c'hoant he deus Soazig d'e gaout ivez. Kentoc'h eget en em gannañ ganti, hag o welet e vez kemeret gant Katell, e huch TEUT !, ha neuze e krog ur prantad marc'hata etre Katell ha Soazig evit kaout an treizher. Ur wezh echu ar prantad-se, ha peogwir ne fell da zen ebet all tapout ur benveg, e kendalc'h Rozenn gant he zroiad c'hoari oc'h implijout hec'h eil ober : implijout a ra al loa evit kemer ar sukr. Dre ma oa 5 aozenn dirazi dija e choaz unan eus ar re a zo gantañ hag e lak en-dro anezhi e-kreiz an daol, evit gellout lakaat ar sukr war he gorre-labour ha chom hep kaout muioc'h eget ar pemp aozenn aotreet. E dibenn he zroiad c'hoari e sell evit gwelet hag-eñ e c'hell kadarnaat ur galetezenn pe ur grampouezhenn, ha neuze eo d'ar c'hoarier kentañ da c'hoari.

CHEÑCH TU D'E GARTENN GALETEZ/KRAMPOUEZH

Gant ar gartenn-mañ, diouzh an tu a weler, e ouezer hag-eñ en do ar c'hoarier ur galetezenn pe ur grampouezhenn da fardañ. Troet e vez en un doare otomatek bep gwezh ma vez kadarnaet ur galetezenn pe ur grampouezhenn gant ar c'hoarier. Koulskoude, ma fell d'ur c'hoarier cheñch pal e c'hell, d'e dro, klask cheñch tu d'e gartenn. Evit hen ober e kemer anezhi e-barzh un dorn, e sav anezhi betek e skoaz hag e vann anezhi en aer hag e huch "Amen, bigoudenn !" (evit degas chañs warnañ e-unan). Gwelet e vez pal nevez ar c'hoarier gant an tu a weler. **Notenn** : Ret eo d'ar gartenn bezañ graet un dro glok warni hec'h-unan evit ma vo kadarnaet ar cheñchamant.

DIBENN AR BARTIADENN

Ma ne chom aozenn ebet, e penn kentañ tro ur c'hoarier, ha m'eo goullou ar bern aozennoù, e vez gant un droiad c'hoari diwezhañ hag echu eo ar bartiadenn. Kontet e vez e boentoù gant pep c'hoarier, en ur zerc'hel kont eus ar c'houlblañ aozennoù ar roll-meuziou bet graet gantañ, hag eus meuziou dibar e Vigoudenn (gwelet "Pal ar c'hoari") : an hini gant ar muiañ a boentoù a ya ar maout gantañ.

Evit goulenn pe c'houlenn diwar-benn ar c'hoari pe diwar-benn ar reolennoù kit war al lec'hienn <http://ar7bigoudenn.hod-factory.net/>.

Drouk'hoantaet : convoité (jalousement)

Gwerzh diouzh ar c'hresk : vente aux enchères

Gorre-labour : plan de travail

Défausser : leuskel, lezel (evit gwir n'eus ger mat ebet o klotañ gant an termenadur)

Koulblañ aozennoù : combinaison (combinaison des ingrédients (mot à mot))

² E penn kentañ em boa lakaet razh el liester :Bez e c'hell ar c'hoarierien...

³ Gwir eo ! Adkavet e-brazh FAV

⁴ Normalamant eo kevridenn hag anezhi met war ar c'hartoù eo skrivet kevrid ha ret eo ober gant se. Met e sav ur gudenn (gwelet gant an oberour) pa vez meneg eus ar c'hevrid (unander pe liester / gourel pe benel ????)